

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v uprži, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru.

PONEDELJSKI

SLOVENEČ

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III.
Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun Ljubljana 15.179
Telefon št. 2992

Burna noč pred atentatom

Vedno bolj jasno okrog ozadij atentata —
Po prekrokani noči v raznih nočnih lokalih

Od „Kazbeka“ do „Posavine“

Belgrad, 8. marca. m. V zvezi z atentatom, ki ga je poslanec Arnaudović izvršil na predsednika vlade dr. Stojadinovića, se je vaš dopisnik na merodajnih mestih informiral in je o tem dobil naslednje podatke:

Atentator priznava

Skupščinski varnostni organi, ki so takoj aretirali atentatorja Arnaudovića, ga niso dolgo zadržali v prostorih Narodne skupščine, temveč so takoj telefonično zahtevali avtomobil, s katerim so ga odpeljali na upravo belgrajske policije. Tam so ga takoj zaslišali. Že na prva vprašanja je atentator dajal čisto logične in točne odgovore. Bil je v stanju, v katerem se je zavedal vseh svojih dejanj. Prve besede atentatorja v upravi policije so bile psovke, ki jih je izustil na ostale poslance Jevtičevega kluba, ki da so ga zapustili. Nato je atentator Arnaudović izpovedal, da so se na več sestankih Jevtičevi poslanci dogovarjali, da pridejo na konferenco. V Narodni skupščini da bodo z revolverji razčistili situacijo. Ko je atentator Arnaudović prišel v skupščino, je bil prepričan, da se njegovi tovariši tudi nahajajo tam.

Pri „Kazbeku“

„Z njimi bomo že obračunali“

Kakor smo že poročali, se je atentator od 5. na 6. v noči nahajal v raznih lokalih, med drugim pri »Kazbeku« s skupino narodnih poslancev, med katerimi je bil tudi poslanec Mirko Urošević. Ko je ta poslanec prišel v nočni lokal, je takoj potegnul iz žepa revolver, mahal z njim po zraku ter vpil: »Z njimi bomo že obračunali.« Z atentatorjem pa so bili to noč tudi poslanci Dragiša Stojadinović, Radivoj Nanović, Vasilije Trbić, Mirko Urošević, Jovan Nenadović, Mihajlo Djorović, Dragi Ivanović, nazvan »Brazda«, in inž. Kabalin. Nekaj časa se je v tej družbi nahajal tudi Ješa Protić, istotako član Jevtičevega kluba.

Sestanek v Jevtičevem klubu

Vsi ti poslanci so se tega večera najprej sestali v Jevtičevem klubu v prostorih Narodne skupščine v prvem nadstropju, kjer so bili še drugi poslanci. Tako je bil med njimi Tasa Dinić, ki je navzočim poslancem izjavil, da je sedaj skrajni trenutek, da se prepreči sprejetje državnega proračuna. Tudi na tem sestanku se je govorilo o tem, kako je treba položaj razčistiti z revolverji. Po tem sestanku je Tasa Dinić takoj sedel na vlak in odpoval v inozemstvo. To je bilo 5. t. m. zvečer.

V „Vračarski kazini“

Značilno je, da so se tudi 4. t. m. sestali v poslanskem klubu omenjeni poslanci ter nato odšli v restavracijo »Vračarska kazina«, kjer so se sestali 5. t. m. po seji v skupščini. Tja so prišli vsi omenjeni poslanci razen Mirka Uroševića. V trenutku, ko so ti poslanci prišli, ni bilo drugih gostov v lokalu, temveč je bil tam le gospodar Mita.

Pri „Zlati liri“

V tem lokalu so se ti poslanci zadržali do pol 11 zvečer ter so tam jedli in pili, nakar so se podali v nočni lokal »Zlata lirac« v ulico Kralja Aleksandra, kjer so se zadržali do pol 1. Nato so odšli v ruski nočni lokal »Kazbek«, kamor je poslanec Mihajlo Djorović telefonično poklical tudi Mirka Uroševića.

„S tem bomo govorili!“

Ta je takoj prišel in je takoj po prihodu v lokal potegnul iz žepa revolver in vzkliknil: »S tem bomo govorili!« Poslanci so v tem lokalu pili vino, zganje in viski.

V kavarni „Negotin“

Iz »Kazbeka« so se omenjeni poslanci podali v kavarno »Negotin«, kamor so prišli okoli pol 3 zjutraj. V lokalu so se pa zadržali do 5. zjutraj. Tu so se poslanci pričeli razhajati in pri atentatorju je pa ostal poslanec Jovan Nenadović. Jevtičev sorodnik, ki je zadnji zapustil atentatorja. V tem lokalu so poslanci tako razbijali, metali kozarce ob tla, vpili in govorili samo o tem, da je treba ubijati in da bodo z revolverji razčistili situacijo. Dva gosta sta preplašena poslušala te grozljive in telefonično obvestila policijo, da se v lokalu nahajajo ljudje, ki preteže umori.

V hotelu „Krštić“

Črna kava in soda, za iztreznjenje

Poslanec Jovan Nenadović se je nato kot zadnji poslovil od atentatorja, ki je nato okoli 6 zjutraj prišel v hotel »Krštić«. V tem lokalu se je atentator zadržal samo kratek čas. Naročil je mnogo škodljive grenke črne kave, pil je sodo, da bi se iztreznil in pregan zaspanec.

V bifeju „Debeldžić“ in gostilni „Posavina“

Od tu je atentator odšel v bifej »Posavina«. V tem lokalu je atentator odkrito in v imenu nekoga izjavil: »Pa mi bomo že treba ubijati z revolverji in tako razčistili položaj!« Atentator je v tej restavraciji ostal do četrta na 11 (ob 10 bi se morala začeti seja v Narodni skupščini). Od tu se je atentator

Arnaudović podal domov na stanovanje, kjer je vzel revolver in malo torbico, v katero je spravil revolver. V torbici je imel še okoli dva kilograma kamilčnega čaja. S torbico se je podal v Narodno skupščino, in sicer takoj v Jevtičev klub, kjer je vzel revolver iz torbice in ga vtaknil v levi notranji žep suknje.

Atentator v skupščini

Revolver, s kateri mje atentator streljal, je tipa »Steyr« kaliber 9 mm, tipa 1917 in nosi številko 2185 ter se polni z 12 strelci. Kakor hitro je atentator opravil to delo v poslanskem klubu, se je podal na skupščinsko oalerijo, kjer je začel vpdati v besedo dr. Milanu Stojadinoviću, nato pa v dvorano, kjer je poskušal izvršiti gnusen atentat.

Aretacije poslancev

vsak je imel revolver pri sebi

Po izpovedi atentatorja v upravi mesta Belgrada je policija bila upravičena, da poišče atentatorjeve soudeležence. Med prvimi je bil aretiran poslanec Mirko Urošević, član skupščinskega Jugoslovanskega radikalnega kluba, in Jovan Nenadović. Policijski organi so pri poslancu Uroševiću našli en revolver in pri poslancu Nenadoviću dva revolverja. Oba poslance sta bila aretirana pred Narodno skupščino. Aretiran je bil nadalje poslanec Vasilije Trbić, ki je poleg ostalih poslancev bil v poslanski zbornici eden najhujših obstrukcionistov. Pri njem pa policijski organi niso našli revolverja, dasi je bilo znano, da je stalno nosil pri sebi revolver. Nadalje so bili aretirani in odvedeni na upravo mesta Belgrada zaradi zaslišanja poslanci inž. Nikola Kabalin, Dragiša Stojadinović, Dragiša Milovanović in Radivoj Nanović. Zadnji trije so bili aretirani v vlaku v Aleksandru. Pri vsakem so našli revolver in letake, ki so jih metali skozi okno. Dokaz, da so vsi ti poslanci pripravljali atentat na predsednika kr. vlade in ostale ministre, je tudi to, da se je poslanec Dragiša Milovanović še na predvečer 25. februarja v svojem volilnem letaku, v katerem govori o situaciji, izrazil, da bo v skupščini prišlo do prevladanja krvi.

Arzenal orožja

pri Dragiši Stojadinoviću

Dragiša Milovanović je preiskovalnim oblastem priznal, da je ta letak njegov. Policijski organi so pri vseh poslancih, ki so bili pripeljani na upravo mesta Belgrada, izvedli hišne preiskave. Tako so preiskavo izvedli med drugim tudi pri Dragiši Stojadinoviću, kjer so varnostni organi našli cel arzenal orožja. Tukaj je bilo med drugim nekaj avtomatskih pušk, »Parabellumov« in podobno.

Kdo je atentatorju

izročil revolver

Zelo važno je tudi vprašanje, kdo je dal atentatorju revolver. Atentator priznava pred preiskovalnimi oblastmi, da je dobil revolver v Jevtičevem poslanskem klubu od poslanca Dragiša Stojadinovića. Od tega poslanca je atentator dobil dva revolverja. Druga revolverja policijski organi doslej še niso našli. Obenem z revolverjem je dobil 10 nabojev, ki jih je Dragiša Stojadinović vzel iz svoje miznice. Po krajšem razmišljanju pa je Dragiša Stojadinović dal atentatorju še šest nabojev, ki jih je pa vzel iz miznice poslanca Nanovića. To se je zgodilo okoli 20 dni pred kritičnim dnem. Revolver istega tipa, kakor ga je imel atentator, so varnostni organi našli pri poslancu Nanoviću, ki je izjavil preiskovalnem oblastem, da za sedaj še ne more povedati, od koga in zakaj je dobil ta revolver. To je tudi razlog, da so policijski organi izvršili preiskavo v Jevtičevem poslanskem klubu, kjer je atentator dobil svoje orožje. Vsi omenjeni poslanci se nahajajo v upravi mesta Belgrada. Preiskovalne oblasti smatrajo, da ta zločin spada pod točko 7. čl. 1.

Trg v Belgradu, kjer se je vršil protestni shod

zakona o zaščiti države. Sodišču za zaščito države bo tudi izročeno to delo, brž ko se zaključijo preiskave.

Bogoljub Jevtić zaslišan

Nadalje so bili v zvezi z atentatom na predsednika kr. vlade še zaslišani Ješa Protić, Bogoljub Jevtić, kot predsednik tega poslanskega kluba, da da pojasnila o vsem tem, kaj se je v tem poslanskem klubu pripravljalo in kaj je policija zaplenila. Policijski organi so ob priliki preiskave našli v Jevtičevem klubu kamenje, polena in ves material, s katerim so obstruili v narodni skupščini, dalje alarmnih patronov in eksplozivnih patronov ter slično.

Bogoljub Jevtić je pri zaslišanju izjavil, da mu o tem ni bilo ničesar znanega. Dalje so bili zaslišani poslanec dr. Baričević, brat Bogo-

ljuba Jevtića Bora Jevtić in veliko število pri. Po vseh odgovorih, ki jih dajejo tudi poslanci in po vsem materialu, ki ga je policijska oblast zaplenila, je jasno razvidno, da se je ta atentat na predsednika vlade in na člane njegovega kabineta že delj časa pripravljval. Policijske oblasti vršijo nadalje vsestransko preiskavo ter se trudijo, da bi docela razčistile gnusen zločin in vse krivce spravile na zatožno klop.

Čestitke Poljske

Belgrad, 9. marca. AA. Poljski zunanji minister g. Beck je poslal ministrskemu predsedniku g. dr. Milanu Stojadinoviću brzojavko, v kateri pravi:

»Zelo vznemirjen zaradi velike nevarnosti, ki ji je bila vaša ekselencija izpostavljena, želim izraziti svojo radost, ki jo občutim, da zločinski atentat, ki je bil naperjen proti vaši osebi, ni uspel. Prosim vas hkratu, da sprejmete zagotovila o mojih najtoplejših željah za uspeh v misli, ki vam je poverjena.«

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je prejel čestitke tudi od Titulesca in Demerdzisa ter od predsednika Udruženja tujih novinarjev v Jugoslaviji in predsednika uprave ruske uprave v Belgradu Kovalevskega v imenu Rusov, ki živijo v Belgradu.

Belgrad protestira

Belgrad, 8. marca. Na trgu pred narodnim gledališčem se je vršil danes velik meeting belgrajskega prebivalstva povodom poskusa atentata na ministrskega predsednika in zunanjega ministra g. dr. Stojadinovića Milana. Zborovanja se je udeležilo izredno mnogo ljudi, tako, da je bil ves trg docela poln sveta.

Zborovanje je ob 11 otvoril Dragiša Todorović z govorom, v katerem je obrazložil svrhu zborovanja, ki je bilo sklicano na iniciativno prebivalstva samega, katero je hotelo dvigniti svoj glas proti nezakonskim metodam v našem parlamentarnem življenju in da obsodi zločinski poskus atentata na ministrskega predsednika in zunanjega ministra g. dr. Milana Stojadinovića. Govor g. Todorovića je bil že od vsega začetka sprejet z navdušenimi vzklihi. Vel. kralju Petru II., Vel. kraljici Mariji, Vel. knezu namestniku Pavlu, kraljevskima namestnikoma dr. Stankoviću in dr. Peroviću ter ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviću.

Nato so govorili gg. Milan Vapa, predsednik Zveze trgovcev v Belgradu Nedeljko Savić, ured-

nik »Ratničkog Vješnika« Milorad Simonović, rezervni oficir Stojan Stanković in neki krojaški delavec. Vsi govorniki so ogorčeno obsodili poskus atentata proti g. predsedniku vlade in izrazili svoje zadovoljstvo, da je g. dr. Stojadinović srečno ušel tej nevarnosti. Na zborovanju, na katerem je prestolno prebivalstvo tako ogorčeno obsodilo poskus atentata na ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića ter dalo izraza svojemu gnusu zaradi tega zločina, je bila sprejeta naslednja resolucija:

Belgrajski meščani in pristaši Jugoslovanske radikalne zajednice, zbrani na svojem impozantnem meetingu v Belgradu, najodločneje in z gnusom obsodijo atentat na g. dr. Milana Stojadinovića, predsednika kraljevske vlade ter izražajo svoje nedeljene simpatije za srečno rešitev in zahtevajo, da se krivci najstrožje po zakonu zasledujejo in kaznujejo, končno pa prosijo kraljevo vlado, da bi še nadalje s polnimi silami vztrajala pri delu za normalizacijo razmer v državi in uvedbo demokratskega režima.

Občni zbor Narodne banke

Belgrad, 8. marca. m. V prostorih Narodne banke je bil danes 16. občni zbor delničarjev Narodne banke, za katerega je bilo prijavljenih vsega 241 delničarjev z 38.541 delnicami in 2251 glasovi. Na občnem zboru je bil prebran zaključni račun za preteklo leto, nakar je glavni ravnatelj dr. Milan Protić prečital poročilo nadzornega odbora. Nato se je pričela debata tako o poročilu upravnega kakor tudi nadzornega odbora in o poslovanju Narodne banke sploh v preteklem poslovnem letu. Najprej je govoril bivši minister dr. Velizar Janković, ki je med drugim izrazil veliko zadovoljstvo, da se sedaj prvič od obstoja Narodne banke nehanajo na čelu tega zavoda samo strokovni in izvežbani ljudje, kar jamči, da bo politika Narodne banke in njeno poslovanje žela uspehe. Glede glavnega poročila tako upravnega kakor tudi nadzornega odbora pa je dejal, da je popolno in izčrpno in da veje iz njega velik optimizem. Nato je govoril obširno o vseh poslih banke v preteklem poslovnem letu ter je povdarjal zlasti naloge, ki jih je ta ustanova izvršila v tem letu za narodno gospodarstvo. Za njim je govoril Ilija Djukanović najprej o podlagi Narodne banke in je povdaril, da je sedaj podlaga Narodne banke prvič resnično podana, tako, da se točno ve, koliko znaša ta podlaga v blaginjah in koliko je je zunaj. Dejal je, da se zlata podlaga tudi stalno veča.

Po končani debati je govoril guverner Narodne banke dr. Radosavljević in je v svojem daljšem govoru med drugim izvajal sledeče:

Z uredbo z dne 15. januarja, s katero je bil priznan prim 28,5%, je bila izvršena sprememba predpisa o kritiju in je bilo likvidirano tudi vpra-

šanje revolving-kreditov. To je bil važen dogodek v življenju in delu Narodne banke in ugodne posledice te spremembe so se kmalu pokazale. Storiilo se je vse, da se gospodarstvu nudi občutnejše olajšave tudi v obliki znižanja obrestne mere. Prvič, odkar obstoja Narodna banka, se je znižala njena eskontna mera na 5%. Znižanje obrestnega bremena pa je bilo uspešno sredstvo za ublažitev gospodarske depresije ter iz teh razlogov poklanja vsjo pozornost temu vprašanju tako sama vlada kakor tudi Narodna banka.

Zahvaljujoč novim določbam o metalnem kritiju in okrepitvi bankine gotovine v zlatu se je doseglo povečanje emisijskega in kreditnega potenciala v znatni meri. To je dalo Narodni banki še večjo svobodo in gibčnost ter možnost, da postane elastičnejša v svoji politiki. V tem oziru je treba poudariti, da je Narodna banka v tej svoji kreditni politiki bila docela avtonomna, dočim je valutno politiko izvajala v popolnem soglasju s finančnim ministrstvom. S celotno vrsto ukrepov, ki so bili storjeni po Narodni banki, se je omilil pritisk na narodno gospodarstvo, kar je bila posledica zakonito določene obrestne mere. S svobodnim odobranjem novih in s podaljševanjem že preje danih kreditov, z reguliranjem obtoka srebrnega denarja, z odkupom in lombardom klirinških terjatev se je tudi zboljšalo poslovanje denarnih zavodov.

Nato je podal guverner Narodne banke še nekatere odgovore na stavljenja vna vprašanja, med katerimi se je tudi bavil z gospodarskim stanjem v državi. V tem oziru je med drugim dejal, da za gospodarski dvig naše države ni treba misliti na kakšne čarobne akrepe, kajti celotno narodno gospodarstvo počiva le na poštenem delu in varčevanju, kar edino ustvarja realen kapital. Zaradi tega se morajo odločno zavrniti vsi predlogi, po katerih naj bi se rešitev gospodarskih vprašanj imela izvesti na škodo vlagateljev in varčevalcev.

Nato so bile volitve upravnega in nadzornega odbora ter so bili izvoljeni v upravni odbor: Aleksander Jovanović - Resavac, Tihomir Panić, Vlada Teokarović; v nadzorni odbor pa: Sveta Godjevac, Zivojin Janković in Safir Stanković.

Za regulacijo Savinje

Belgrad, 8. marca. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, se je mudil tukaj celjski župan Alojzij Mihelić, ki je v zadevi nadaljevanja del za regulacijo Savinje posredoval pri raznih ministrih, tako pri gradbenem dr. Kožulu in finančnem ministru dr. Letica. Oba ministra sta pokazala za to vprašanje največje razumevanje. Druga etapa regulacijskih del se bo glede kritja stroškov vršila kakor prva, to je s prispevkom banke uprave, države, mestne občine in okrajnega cestnega odbora. Za nadaljnja dela naj bi se najelo potrebno posofilo.

★

Beograd, 8. marca. m. Danes je bil tukaj prvi kongres Glavne zveze jugoslovanskih gospodarskih zadrug, na katerem so vsi delegati zahtevali zvišanje cen kmetijskim pridelkom.

Odmevi Hitlerjevega udarca

V Londonu bolj mirni

London, 8. marca. AA. Zunanji minister gosp. Anthony Eden je imel večer sestanek z nemškimi poslaniki v Londonu, in kakor se je izvedelo, je protestiral proti nemški enostranski odpovedi locarnske pogodbe in nekaterih določb mirovnih pogodb. V svojem protestu se je skliceval na to, da je nemška vlada po svoji svobodni volji priznala locarnsko pogodbo in da je zato enostranska odpoved v nasprotju z njenimi faktičnimi obveznostmi, hkratu pa tudi v nasprotju z nemškimi izjavami v poslednjih mesecih, posebno pa se zagotavlja, da jih je dal nemški zunanji minister g. Neurath v Londonu, ko je prišel na pogreb pokojnega kralja Jurija. Kakor se zdi, je Eden izjavil nemškemu poslaniku, da nemško postopanje, ki z dovršenimi dejstvi izpodbija nove predloge za pogajanja, ni kako ni pravilno.

V ostalem so angleški uradni krogi popolnoma rezervirani in smatrajo, da še ni nastopil trenutek, da podajo svoje izjave. Predvsem je treba nastali položaj mirno proučiti. Zaradi tega so ostali danes vsi pristojni ministri v Londonu in se ves dan posvetojujejo o stališču, ki ga naj zavzame angleška vlada napram najnovejšim nemškim ukrepom. Za jutri dopoldne je tudi napovedana seja celokupne angleške vlade.

Kar se tiče sklepa francoske vlade, da protestira pri Zvezi narodov zaradi nemške prekršitve locarnskega pakta, smatrajo, da se bo ta protest oslanjal na čl. 4 locarnske pogodbe. Pri tem poudarjajo, da se bo gotovo uvedlo postopanje, ki je določeno za primere, ki ne spadajo v delokrog odbora za poravnavo nastalih sporov, katerega določa čl. 3 locarnske pogodbe, in za katere je pristojen zgolj svet Zveze narodov.

Zanimivo je, da smatrajo angleški politični krogi, da je rimska vlada sprejela poziv ženevskega odbora trinajstoričje glede mirovnih pogajanj zaradi vzhodno-afriškega spora načeloma zgolj zaradi nemške odpovedi mednarodnih določb o demilitarizaciji Porenja. V ostalem je angleško javno mnenje v tem pogledu razdeljeno v dva tabora. Eni so mnenja, da se je Mussolini sporazumel s Hitlerjem, nadajajoč se, da bodo dogodki pokazali, ali je ogorčenje v Angliji zaradi prekršitve pogodbe v sorazmerju z močjo prekršiteljev, drugi, ki so blizu vladi, pa so mnenja, da se je Mussolini odločil za pristane na ženevski poziv zaradi tega, ker bi pomenil nemški povratek v Ženevo v primeru neuspeha vzhodno-afriških mirovnih pogajanj silno ojačenje sankcij akcije proti Italiji.

V Rimu zadovoljni

Rim, 8. marca. AA. Listi poročajo, da je vojaška zasedba Porenja in odpoved locarnske pogodbe tudi v Italiji izzvala splošno pozornost. Listi izražajo neprikrito zadovoljnost nad razvojem dogodkov. Državni podatniki v zunanjem ministertvu Suvich se je enoči sestal s francoskim, angleškim in belgijskim poslanikom ter z vsakim posebej razpravljali o nastali situaciji. Italijanska vlada še ni zavzela svojega končnega stališča. Toda poučeni krogi naglašajo, da njen odgovor na poziv ženevskega odbora trinajstoričje dokazuje, da se bo »krbno čuvala zavzeti stališče, ki bi jo postavilo na nemško stran. Pri tem naglašajo, da je bil italijanski odgovor na ženevski poziv prvotno sestavljen mnogo obširneje in da je italijanska vlada sklenila izreči na še vse bolj formalen način svoj pristane na mirovna pogajanja, da pa je bil sprico vesti o najnovejših dogodkih v Nemčiji trenutno omejen. Besedilo odgovora bo v ponedeljek izročeno tajništvu Zveze narodov. Bržkone se bo zaradi nemškega koraka še nekoliko vsebinsko spreminilo.

Splošno pa se poudarja, da je pomen Italije na evropskem mednarodnem področju sprito večerajnega nemškega koraka vsekakor narastel. V ostalem si rimski krogi niso edini, kakšne učinke bodo imeli večerajni dogodki. Vsekakor mora biti Italija pripravljena na vsako možnost. Zato so razni fašistični organi tudi že prejeli podrobna navodila za morebitno mobilizacijo.

V Pragi zlovoljni

Praga, 8. marca. AA. Kakor poroča ČTK, je češkoslovaški tisk mirno sprejel dogodke v Nemčiji. »Prager Presse« zavrača v svojem uvodniku stališče nemške vlade, da je rusko-francoski pakt v nasprotju z locarnsko pogodbo in 16. členom pakta Zveze narodov. Francoska vlada je sama izrazila pripravljenost, predložiti ta pakt v oceno posebnemu mednarodnemu razsodišču. Nemška vlada se na to izjavo ni ozirala. Hitlerjeve predloge pa je treba z vso resnostjo proučiti. Posebej pa je treba poudariti, da se nemška vlada zavzema za dvostranske pogodbe, medtem ko hočejo druge države zavarovati mir s kolektivno varnostjo. Ali bo nemška vlada glede na to pristala na sodelovanje pri ureditvi mirovnega problema v okviru kolektivne varnosti. Ali je mogoče dopustiti, da Hitler v isti sapi ponuja serijo novih paktov in ruši pogodbe, ki so jih po svoji svobodni volji podpisali njegovi ministri predniki? Vsekakor je neoporečno, da je središče vseh teh vprašanj v Franciji, Angliji in Ženevi. Njihov nastop bo odločilen tudi za stališče drugih držav in s tem tudi za stališče Češkoslovaške, ki s svojo politiko že od nekdaj služi Društvu narodov in utrjevanju miru.

V Moskvi:

„Položaj je sedaj čist!“

Pariz, 8. marca. AA. Agencija Havas je prejela naslednje poročilo iz Moskve: Tu sodojo, da bodo sklepi in izjave kancelarja Hitlerja povzročili hude posledice. Toda sedaj je položaj vsaj čist. Doslej se ni ničesar vedelo, kakšne so prav za prav namere kancelarja Hitlerja. Po odpovedi locarnske pogodbe, zapadne sile nimajo nikake garancije za svojo varnost. Situacija je v rokah Anglije, ker je sedaj nastopil čas, ko se bodo morale potrditi besede g. Baldwin, da je Ren v nekem smislu meja Velike Britanije.

Na Dunaju so hudi

Dunaj, 8. marca. AA. Komentarji dunajskega tiska po sklepu nemške vlade niso povsem slozni. Iz njih izhaja, da listom s službenega mesta o tej zadevi niso bila dana nikaka navodila. Službena »Wiener Zeitung« sploh ni objavila posebnega komentarja.

»Reichspost« sicer ugotavlja, da je Nemčija s svojim enostranskim sklepom porlila enega izmed glavnih stebrov evropske kolektivne varnosti, hkratu pa opozarja tudi na nemško stališče, ki je bilo ob tej priliki obrazloženo, in pripominja, da je treba tudi zani pokazati čim večje razumevanje.

»Wiener Blatt« ugotavlja med drugim, da je bila ratifikacija francosko-ruskega pakta le preteza za nemško odpoved locarnske pogodbe. Nemčija je samovoljno pogazila locarnski pakt in je to storila preko svojega šefa, čeprav so ga njeni prejšnji voditelji svobodno podpisali in vselej, kadar je Hitler napravil kako tako gesto, je obenem izjavil, da je Nemčija tedaj zadovoljna in da ne zahteva ničesar več. Toda le prekmalu je pokazala nov apetit.

»Neues Wiener Journal« pravi, da v »katalogu Hitlerjevih ponudb za varnost ne more najti onega, kar še prav posebej interesira Avstrijo, to je garancije za brezpogojno spoštovanje avstrijske neodvisnosti.

Ženeva v precepu

Ženeva, 8. marca. c. Položaj se takole razlaga v Ženevi: Francija in ostale države podpisnice locarnske pogodbe bodo zahtevale sklicanje sveta Zveze narodov. Dokler se svet ZN ne sestane, velesile ne bodo same izvedle vojaških korakov, ampak bodo samo zavarovale svoje meje pred iznenadjenji. Svet ZN bo sklenil, da

Francija vsa razburjena

Vojaške okrepitve na nemški meji — Protest pri Zvezi narodov

Pariz, 8. marca. AA. Agencija Havas poroča, da je francoska vlada že večeraj sklenila vložiti pri ZN protest proti nemški enostranski odpovedi čl. 42, 43 in 44 versajske pogodbe ter locarnske pogodbe. Podoben sklep bo sprejela tudi bržkone belgijska vlada. Ne glede na to diplomatsko akcijo pa so pristojne francoske oblasti izdale tudi že vse varnostne ukrepe, ki so potrebni zaradi ponovne vojaške zasedbe doslej demilitariziranega Porenja. Tako zvani načrt varnosti je stopil že v veljavo. Vse vojašnice dobijo takoj posadke, ki odgovarjajo potrebam. Vsi dopusti vojaštva so z današnjim dnem ukinitvi. Vojski na dopustu se morajo takoj vrniti h kadru. Zaenkrat vojaški krogi še ne računajo s tem, da bi se pozvali pod zastavo eden ali več rezervnih letnikov, ker se je vlada postavila na stališče, da mora prej Svet ZN na osnovi francoskega, belgijskega in morda še kakšnega drugega protesta uradno ugotoviti, da je nemška vlada prekršila pogodbo.

Izjava zunanjega ministra Flandina

Francoski zunanji minister Flandin je snoči glede na Hitlerjev govor v parlamentu dal novinarjem izjavo, ki se glasi:

Neki pariški list (»Paris-Midi«) je 28. febr. objavil razgovor z nemškim državnim poglavarjem, ki je v njem svečano apeliral za francosko-nemško pomirjenje. Ta izjava je izzvala vso pozornost francoske vlade. Zunanji minister je glede na to manifestacijo v svojem govoru v parlamentu naglasil potrebno zblizanje obeh držav, čeprav je nemška vlada še pred letom dni odklonila odgovor na predloge, ki so ji bili v to svrhu predloženi in zavzela podobno stališče tudi meseca novembra preteklega leta, ko ji je francoski poslanik predlagal sklenitev letalskega pakta. Nemška vlada se je sklicevala na splošno mednarodno situacijo in zahtevala odgođeno pogajanje. Francoski poslanik v Berlinu je 29. februarja prejel navodila, naj nujno prosi za avdienco pri kancelerju, in ga pripravi do tega, da bi natančneje povedal, na kakšni osnovi bi moglo po njegovem mnenju priti do zblizanja, ki si ga Francija želi v prav toliki meri kakor Nemčija. Gosp. Francois Poncet je takoj ravnal po teh navodilih. Bil je v avdienci pri g. Hitlerju in v prisotnosti zunanjega ministra g. v. Neuratha je dobil 2. marca odgovor, da bo to vprašanje nemška vlada še proučila in da bodo francoski vladi v kratkem roku stavljeni predlogi konkretnijejšega značaja. Nemška vlada je od nas zahtevala v svrhu olajšanja pogajanj, ki so se tako pričela, da bi ostal poset francoskega poslanika začasno tajen. To željo smo izpolnili. Ko mu je bilo večeraj sporočeno, da ga želi g. v. Neurath videti, je g. Francois Poncet hkratu prejel tudi sporočilo o spomenici, s katero je nemška vlada enostavno odpovedala locarnsko pogodbo in napovedala, da bo takoj izdala odredbe v skladu s to svojo odločitvijo.

V aktu pa je med tem izrečno določeno, da ostanje vse določbe v veljavi, vse dokler Svet ZN ne sprejme kakšnega nasprotnega sklepa. Nemška vlada se sklicuje na rusko-francoski pakt ter ga povsem netočno razlaga, trdeč, da ni v skladu z locarnskim paktom. Dejstvo pa je, da je francoska vlada o njem dala svoje izjave skoraj že pred letom dni in da so bile te izjave sprejete in priznane od vseh ostalih držav, ki so sklenile locarnski pakt. Ne glede na pomen, ki ga pripisuje svojem postopanju, bi morala nemška vlada, če se ji je zdelo, da diplomatska akcija ne bi zadostovala, da bi se uvedel arbitražni postopek kakor ga za take primere določa sama pogodba, ki sta jo podpisali i francoska i nemška vlada.

Na poslanikovo vprašanje, ali je spomenica, ki mu je bila predložena tekot dopoldneva, odgovor, ki so mu ga pretekli ponedeljek obetali, so mu odvrgli, da je nemška vlada spoznala, da razgovori, ki so se pred kratkim pričeli, na tej osnovi ne bi mogli dovesti do rezultata in da je odgovor na takratno francosko vprašanje vključen v spomenico. Po tem takem je akcija za zblizanje Francije in Nemčije prenešana na osnovo enostranske odpovedi pogodbe, ki je bila svobodno sklenjena in ki je imela po zamislih njenih avtorjev predvsem to nalogo, da omogoči priprave za zblizanje. Odgovor pa so opremili tudi z dovršenim dejanjem, ki je povsem nasprotno pogodbi, saj je nemška vlada hkratu pričela pošiljati svoje vojaške oddelke v porenjsko ozemlje.

Nasa vlada se zaveda, da je njena dolžnost objaviti vsej javnosti navedene okoliščine. Z vso pozornostjo je proučila nemško spomenico. Ne glede na druge ukrepe je takoj navezala stike s ostalimi vladami držav, ki jih veže locarnska pogodba, v svrhu skupnega nastopa proti enostranski odpovedi pogodbe. Zvesta locarnski pogodbi je vlada sklenila apelirati na Svet ZN.

Danes se je francoska vlada ponovno sestala, da s širših vidikov prouči načelne sklepe, ki so bili sprejeti na večerajšnjem sestanku prizadetih ministrstev.

Kako silen vtis so napravili ukrepi nemške vlade in Hitlerjev govor na francosko javnost, pričajo tudi današnji pariški listi, ki vsi složno z vso ostrostjo zavračajo enostransko odpoved locarnske pogodbe in novo prekršitev določb mirovnih pogodb. Listi kategorično obsojajo nemško trditve, ki skuša odgovornost za najnovejšo nemško ukrepe

je Nemčija prekršila pogodbe in da je postala kršiteljica v smislu člena 17 pakta ZN. V smislu tega člena bo svet ZN pozval Nemčijo, da naj takoj prostovoljno umakne svoje čete iz Porenja. Če pa Nemčija ne bi storila tega, potem bo svet ZN sklenil, da se naj proti Nemčiji izjavi člen 16 pakta ZN in otvori ogenj sankcij proti Nemčiji. Seveda bodo članice ZN nato šle sklepe, kako bodo lažje tolkle v gospodarskem smislu Nemčijo, kot pa so tolkle na primer Italijo. Zanimivo bo stališče Anglije, ki se bo sedaj lahko revanžirala Franciji, ki je v abesinskem sporu zadrževala sankcije in ki jih bo sedaj proti Nemčiji hotela ojačiti.

V Varšavi brezskrbni

Varšava, 8. marca. AA. V Varšavi so sprito vojaške zasedbe Porenja in nemške odpovedi locarnske pogodbe hladni in brezskrbni. Merodajni krogi naglašajo, da je treba čakati še na nadaljno nemško reakcijo proti ratifikaciji rusko-francoske pogodbe, sicer pa opozarjajo na to, da je poljska vlada že svoj čas izjavila, da locarnskega pakta s svojega vidika ne presoja ugodno.

naprtiti podpisnikom francosko-ruskega pakta. Vsi naglašajo, da je nemško postopanje z diplomatskega pa tudi s pravnega vidika popolnoma nemogoče, ter izražajo naravnost strah sprito posledici, ki bi jih lahko izzvali najnovejši berlinski ukrepi.

Ukrepi francoske vlade

Pariz, 8. marca. c. Danes je zasedala francoska vlada. Šeja je bila izredno dolga in je zunanji minister poročal o položaju, ki je nastal po večerajšnji odpovedi Locarna s strani Nemčije. Vlada je sprejela sledeče sklepe:

1. Francoska vlada ne jemlje na znanje nemške odpovedi locarnske pogodbe.
2. Francoska vlada zahteva, da se v smislu locarnske pogodbe skliče takoj Svet Zveze narodov, ki naj obravnava o nadaljnjem.
3. Vojni minister naj pošlje čete na rensko mejo in naj utrdi Belfort in okolne trdnjave.

Mikado v borbi z generali

Vojska hoče vojno z boljševiško Rusijo

Tokio, 8. marca. b. Vsi znaki kažejo, da poskus za sestavo nove vlade bivšega ministra zunanjih zadev Hirota ni uspel zaradi nasprotstva vodilnih vojaških krogov. Vojaški krogi tudi niso zadovoljni radi onih ministrov, ki jih nihče neče več videti v vladi. Ko je Hirota zahteval od vojaških krogov, naj določijo svoje ljudi za ministre vojaških resorjev, so vojaški krogi to odklonili ter samo izjavili, da vlada ni izpolnila njih želja. Hirota je o tem takoj obvestil mikada, ki mu je dejal, naj nadaljuje s pogajanj in sestavi vlado, ker hoče imeti parlament, ne pa vojaško vlado. Vsi člani vojnega sveta z generalom Arakijem na čelu, ki je podal ostavko radi zadnjih dogodkov, so vpkokojeni. Vse kaže, da mikado zaradi zunanjega političnega položaja neče ugoditi vsem zahtevam vojaških krogov. Neuspeh Hirotove misije je izredno poslabšal položaj na Japonskem ter je po sedanjem stanju sodeč kompromis med liberalci in vojaškimi krogi popolnoma brez izgleda na uspeh. Ker se Hirota ni

posrečilo sestaviti vlade, se misli, da bo sedaj dobil mandat general Araki, vsled česar bo vprašanje vojaške diktature postalo zopet aktualno. Prijateljske in pomirljive izjave, ki jih je podal japonski poslanik v Moskvi sovjetskemu komisarju za zunanje zadeve Litvinovu, so pa oseta brezpredmetne in je vojna nevarnost na Daljnem vzhodu še vedno zelo velika.

Tokio, 7. marca. AA. Havas poroča: Preden je odšel na sestanek z mandatarjem krone Hiroto je general Terauci izjavil zastopnikom tiska, da vojaški krogi stavljajo ta dva glavna pogoja za sodelovanje v novi vladi.

1. Vlada mora takoj preurediti upravni sistem;
2. Vlada mora ojačiti državno obrambo. Vojaški krogi ne morejo sprejeti, da bi nova vlada vodila isto pasivno in nedelavno politiko, kakov jo je vodila vlada admirala Okade.

4. Vojni, mornariški in letalski ministri naj takoj vse pripravijo, da bo varnost Francije zaščitena. Vse posadke na meji Belgije in Nemčije morajo takoj ustaviti in preključiti dopust mesta.

Pariz, 8. marca. AA. Danes popoldne ob 14. je bil objavljen uredni komuniké o seji francoske vlade. Komuniké se glasi:

Ministrski svet se je sestel danes dopoldne v Elizejski palači in je zasedal pod vodstvom predsednika republike Lebruna. Zunanji minister Flandin je informiral ministrski svet o vseh posebnih vseh, ki jih je dobil o situaciji. Ministrski svet je proučil tudi nemško spomenico in ugotovil, da ni sprejemljiva. Sklenil je, da v smislu locarnskega pakta vsa zadeva takoj predloži svetu Zveze narodov in da prične nemudoma s posvetovanji z zastopniki sil, ki so sklenile locarnski pakt. Ta posvetoovanja bodo v torek v Parizu.

Vojni minister general Maurin je poročal o varnostnih odredbah, ki so bile izdane že takoj prvi trenutek, kakor tudi o pokretu vojaških oddelkov v smislu vladnih odredb. Vojni minister, kakor tudi ministra vojne mornarice in vojnega letalstva so bili pooblašeni, da spopolnijo te odredbe, ako bodo to zahtevale prilike.

Vlada bo o vsem tem obvestila obe zbornici ob pričetku njunih sej, ki bosta v torek popoldne.

Poleg tega bo ministrski predsednik Sarraut nočoj ob 20.30 dal posebno izjavo po radiu.

Nemčija odgovarja Franciji

Berlin, 8. marca. AA. DNB je objavil o komunikéju, ki je bil izdan o današnji seji francoske vlade naslednji komentar: Vse, kar je Nemčija doslej ponudila Franciji, so Francozi odbili in označili za nesprejemljivo:

1. Vsaka razorožitev je bila za Francijo nesprejemljiva,
2. vojska 200.000 vojakov je bila za Francoze nesprejemljiva,
3. vojska 300.000 vojakov je bila za Francoze nesprejemljiva,
4. pomorski sporazum z Anglijo, edini sporazum o omejitvi tonaže v splošnem, je bil za Francijo nesprejemljiv,
5. načrt letalskega pakta je bil za Francoze nesprejemljiv,
6. kar se tiče kolektivnega pomorskega sporazuma, so se Francozi postavili ob stran in niso se hoteli pogajati z Nemci,
7. marca je vodja države stavil dalekosežne predloge za pomirjenje Evrope. Francija je doslej vedno zavračala. Ali bo tudi sedaj opustila to priliko?

Težave posestnikov novih hiš

Ljubljana, 8. marca.

Gospodarska kriza je zalotila v najbolj neprijetni zahtvi prav tiste, ki so pred leti, to je v času od 1925 do 1930 v upanju na stalnost razmer, žrtvovali vse svoje prihranke ter se mnogo zadolžili, da so si postavili lastne domove. S tem so bistveno pripomogli k olajšavi stanovanjske stiske v Ljubljani, znatno pripomogli k napredku mesta, sami pa so zaradi spremenjenih razmer zašli v nepremostljive težave. Posestniki novih hiš so danes v glavnem prizadeti zaradi tega, ker vrednost hiš stalno pada, vrednost denarja, to je zlasti dolgov, ki jih morajo plačevati, pa je vedno na isti višini, oziroma se še celo večja, vzporedno s tem, kakor padajo njihovi lastni dohodki in pa vrednost najemnin. Zato ni čudno, ako so se novi hišni posestniki lani združili ter si osnovali svoje »Društvo posestnikov novih hiš«, ki je pokazalo živahno delavnost ter je že mnogo koristnega storilo za svoje člane in sploh za posestnike novih hiš. To društvo je imelo lani nekaj zborovanj in sestankov, za danes pa je sklicalo v dvorano na Taboru posebno gospodarsko zborovanje.

Udeležba na tem zborovanju bi mogla biti sicer boljša, kakor je bila, saj je v Ljubljani nad 2000 posestnikov novih hiš, toda tudi današnji obisk je bil kolikor toliko zadovoljiv.

Zborovanje je otvoril predsednik društva viš. sol. nadzornik in p. Fortunat Lužar, ki je v svojem govoru predvsem naglašal nekatere gospodarske resnice, zlasti to, da dolg še ni sramota. Zavračal je nekatere trditve, da so posestniki novih hiš zidali zaradi špekulacije. Naglašal je trud društva za izboljšanje položaja posestnikov novih hiš.

Tajnik društva viš. rač. kontrolor g. Lukež je v svojem izčrpnem govoru naglašal pomen velike gospodarske manifestacije, ki so jo novi posestniki imeli dne 6. oktobra 1935 v Ljubljani. Resolucije s tedanjega zborovanja so bile oddane na vsa odločujoča mesta, tudi gradbenemu ministru dr. Kožulu, dalje g. banu, županu in drugim činiteljem. Govornik je nazorno opisal, kakaj so posestniki novih hiš dospeli v tak položaj: vrednost novih hiš se manjša, dolgovi ostajajo stari in so dejansko večji, ker ima denar večjo vrednost. Denarni zavodi so nepopustljivi. Špekulanti so bili tiisti, ki so denar držali doma ali ga varno nalagali, ne pa novi posestniki, ki so se trudili in so dali s svojim delom, s svojimi pribranki možnost nadaljnjega razvoja mesta in zaslužila obrtnikom. Izrazil je zažudenje, da vodijo vlagatelji tako ostro borbo proti dolžnikom. Novo društvo uživa že lep ugled ter je po hvalno omenil občni zbor graditeljev, ki so izrazili svoje simpatije novim posestnikom. Novi posestniki niso gradili domove samo zase temveč za cele generacije. Opisal je dalje delo društva ter njihove napore glede gostiščine, ki jo je državni svet odpravil, glede nameravanih zvišanj mestnih davščin ter vzpodbujal hišne posestnike, naj ne klo-

nijo, temveč naj se vztrajno bore za svoje domove. Nihče novih posestnikov ne sme izročiti svojega doma in svojega s težavo pridobljenega posestva v druge roke. Podaljšati je treba amortizacijske roke, olajšati obresti in javna bremea.

Naslednji govornik g. Janko Kos je med drugim izjavil: »Gospodarstvo mestne občine v pretekli dobi ni bilo vzorno. Prekomerno je bilo razmetavano premoženje ljubljanskih davkoplačevalcev. Ljudje, ki niso znali varčevati, niso mislili na končen rezultat. Ti ljudje so spravili mestno gospodarstvo na rob prepada, tako, da skoraj ni rešitve. Težki milijoni so bili vrženi na cesto brez določenega programa.« Govornik je odločno proti temu, da bi moral to sedaj plačati mali človek, temveč je zahteval, naj plačajo tiisti, ki so tako stanje zakrivali, oziroma tiisti, ki to zmorejo. Predlagal, naj bi se obdavčil kapital, dalje alkohol, nočni lokali, veselice, kino in podobna zabavišča. Obdavčiti je treba ves luksuz itd.

Sledile so razne interpelacije, zlasti pa zaradi napora društva, naj bi se vrnila gostiščina davkoplačevalec. to je posestnikom novih hiš, ki jo je mestna občina neopravičeno izterjaval od l. 1930. Tajnik Lužnik je pojasnil, da je društvo za to storilo vse in večkrat interveniralo, prečital pa je dopise mestne občine, da to pravno niti finančno več ni mogoče. Pač pa je v novem mestnem proračunu gostiščina odpravljena.

Predsednik Lužar je nato zaključil zborovanje z apelom na vse nove hišne posestnike, naj se čvrsto oklenejo društva ter agitirajo za skupnost

Zadnje športne vesti

Zagreb, 8. marca. b. Gradjanski : Hašk 5:0 (1:0) Concordia : Slavija (Varaždin) 5:3 (3:1). Belgrad, 8. marca. b. Bask : Sloga 3:3 (1:2). Osijek, 8. marca. b. Graficar : Olympia 2:2. Lozana, 8. marca. b. BSK : Lozana 3:1.

MEDKLUBSKA TEKMA NA SMREKOVCU ZA PLANICO

Celje, 8. marca.

Danes je bila na Smrekovcu medklubska tekma v slalomu, ki jo je priredil SK Celje. Dolžina proge je bila 800 m, višinska razlika pa 180 m. Proga je bila tehnično težka in jo je trasiral g. Tkaleč, ki je prevzel tudi vodstvo tekem. Nastopilo je 16 tekmovalcev.

Izid: 1. Franc Skoberne (Sm. kl. Celje) 2:20; 2. Zvonko Meštrov (SPD Celje); 3. Dušan (SPD Celje) 2:36; 4. Mirko (SPD Celje). Klubski prvak je postal Feri Pleteršek, drugi je bil Kragelj. Tekmovanja se je udeležila tudi godč. Miki, ki je pokazala mnogo sposobnosti. Progo je bilo treba prevoziti dvakrat, drugič z malo spremembo. Na najboljši čas so dosegli: 1. Skoberne 1:04; 2. Meštrov 1:04; 3. Koprivšek 1:09, in sicer vsi v drugem teku.

Nedeljski sport

Tekme v Planici

Planica, 8. marca.

Tekme za prvenstvo LZZ so se včeraj nadaljevale. Sobotni uspeh Klančnikov je bil predmet precejšnjih komentarjev, saj je s svojo zmago nad Smolejem dokazal, da je brez dvoma naš najboljši tekmovalac na 18 km. Vendar moramo poudariti, da zmaga Klančnikova, čeprav je povsem realna, ni tako izrazito močna, kot se kaže v številki 6 minut, kajti Smolej je v soboto ob 5 jutraj sel na tihi in je prišel naravnost s šihla na tekmo, torej je bil močno utrujen.

V soboto zvečer sta prišla tudi že prva dva skakalca za prihodnjo nedeljo. To sta znana švicarska tekmovalca Kuster in Keinersdorfer. Včeraj pa je prišlo z jutranjim vlakom precej smučarjev, ki jih je zanimalo popoldansko skakanje na srednji, povsem na novo preurejeni skakalnici. Pa tudi Ilirski dom na Slatini ima polne roke dela. Na veliki skakalnici se vedno delajo zadnje priprave za nedeljo, ki pa bodo v torek že končane. Skakalnica je za lajke naravnost strašanska in ljudje, ki delajo na njej, so kakor muhe, tako je visoka. Gošnje skakalnice samo obdružujejo in govorijo, da na taki skakalnici skoraj ni mogoče skakati. Zanimanje za prihodnjo nedeljo je veliko in vsi pričakujejo, kaj bo. Vsi, celo najmanjši otroci, ki jih je pripeljala v soboto popoldne Rabičeva Minca v Planico. Vsi čakajo »Norvežana«, ki jih bo učil na mali skakalnici. Naravnost obdružovati je treba te male otroke, s kakšno odločnostjo in korajžjo gredo čez most skakalnice. Tudi vrhovni štab Planice je bil včeraj na delu. V Planici je bil tudi g. Gorec, ki si je v sporazumu s športniki, ki pripravljajo tekme, ogledoval Planico. Izgledalo je, kakor da je popisovanje narodov, ko so hodili okrog po Planici s polami papirja in pisali, kaj bodo stali avtomobili in vse druge podrobnosti, ki so važne za prihodnjo nedeljo. Ob istem času, točno ob 10 dopoldne, pa je bilo okrog železniške proge vse živo mladine.

Startali so juniorji letnikov 1917 in 1918 na progi, dolgi dobrih 7 kilometrov. Sneg za tekmovalce je bil za spoznanje boljši, kakor v soboto, pozneje pa se je ujubil in postal zelo težak. Proga je bila skoraj ista kakor v soboto, le skrajšana. Start je bil od postaje, nato ob progi čuvajnice na italijanski meji, kjer se obrne nazaj pod obronke Ponce mimo srednje skakalnice, mimo Ilirskega doma na Slatni, kjer zapusti smer proti Tamarju in se obrne proti Podkorenju, nato pa nazaj v Rateče, kjer je bil cilj tik ob postaji. Na startu je bilo 23 tekmovalcev. Tek sam pa je dal naslednji izid:

1. Liechtenegger Ferdo (Mojstrana) 51:42, 2. Beve Edo (Ljubljana) 54:24, 3. Pogačnik Tone (Bratstvo) 57:47, 4. Tome Vlado (Ilirija) 58:50, 5. Kotnik Zdravko (Mojstrana) 59:30, 6. Poljšak Zoran (Ljubljana) 1:00:41.

Progo, ki je bila precej težka za mlade tekmovalce, ki skoraj niso imeli nobene prilike za treniranje, so prevozili vsi razen treh, ki niso prišli cilj. 15 minut po startu zadnjega starejšega juniorja je šla v boj naša najmlajša smučarska generacija letnikov 1919 in 1920.

Rezultati: 1. Ranžinger Tone (Bratstvo) 49:58, 2. Škof Stane (Reka) 51:53, 3. Zajc Anton (Ljubljana) 52:01, 4. Rekar Franc (Dovje-Mojstrana) 54:40, 5. Čiuh Albin (Reka) 54:47, 6. Kordež Stan-ko (Bratstvo) 56:08.

Izredno močno zastopstvo so poslali ljubljanski klubi, med njimi se najbolj odlikuje SK Reka, ki je komaj dobro uvedla svojo smučarsko sekcijo in je poslala na tekmovalce 9 članov v obeh skupinah, ki so vsi prav dobro vozili. Drugi so bili Jeseničani in Mojstranci, ki so prav tako poslali zelo močno zastopstvo, potem je bil ljubljanski Korotan, ki je poslal 4 tekmovalce, Ilirija 3, Ljubljana pa 5.

Pri lenivosti črevesa

kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjevanje naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in na lo. Mnogoletne izkušnje uče, da poraba Franz-Josefove vode izobno urejuje funkcije črev. Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15485, 25. V. 25.

Cross-country štaletni tek

Ljubljana, 8. marca.

Danes je otvorilo Primorje v Ljubljani lahkoletsko sezono s crosscountry tekmo, katerega so se udeležili atleti Primorja, Ilirije, Planice ter celjske Jugoslavije v zelo velikem številu. Le žal, da je bila tudi to pot organizacija zelo slaba, tako kakor bi hotela že takoj prva prireditelje pokazati, da hoče iti naša lahka atletika tudi letos po stari poti naprej. Edno progi na 1500 ter 3000 m sta bili v redu vse ostale so morale biti precej daljše kar se najbolj jasno razvidi iz doseženih časov. Poleg tega so bili na progi kontrole tako pomanjkljive da je mnogo tekecev zašlo. To se vidi zlasti pri štafeti na progi 3 krat 2000 m za katero je na primer rabila zmagovalna štafeta skoraj isti čas kakor ona na 3 krat 4000 m.

Poleg številnih ljubljanskih in celjskih atletov so se udeležili teka po trije bratje Starman in Srakar ter oba državna prvaka Bručan in Krevs. Sodniški zbor je imel danes precej težko stališče ravno zaradi tega, ker za tek ni bilo tako pripravljen, kakor bi bilo potrebno. Pa tudi vseh sodnikov ni bilo, ki so bili določeni za tekmovalce. Tu bo ravno tako treba napraviti red. V splošnem se lahko reče, da današnja prireditelji ni prav nič napravila za propagando lahkoletskega športa, temveč mu je samo škodovala. Prireditelji ne moremo smatrati za tekmovalce temveč samo za treniranje. To je sprevredilo tudi občinstvo, ki se ga je v začetku še nekaj nabralo, potem pa je odšlo, ko je videlo, kako se stvar razvija.

V naslednjem navajamo še rezultate:

Tek 3x1500 m (2 štafeti): 1. Planina (Zaje Tiran, Košir) 18:07 (vmesni časi: 6:33, 12:27, 18:07). — II. Jugoslavija, Celje (Končan, Gorican, Golob) 18:26.

Tek na 3x2000 m (2 štafeti in 2 posamezn.): I. Primorje (Košar, Srakar, Drago, Nabernik) 46:43! — II. Planina (Kos, Salehar, Vider) 49:33. Posameznika: I. Končan K. (Jugoslavija, Celjski) 16:10; II. Potokar (Primorje).

Tek na 3000 m (2 štafeti): I. Primorje I. (Gaberšek, Pogačnik, Srakar Fr.) 32:24; Primorje II. (Curda, Hlebec, Šušek) 32:36.

Tek na 3x4000 m (2 štafeti): I. Primorje I. (Kranj, Srakar Iv. Krevs) 49:14! — II. Ilirija I. (Starman Adolf in Lado, Bručan) 49:47 — 3.

Ob 15. so bili na srednji skakalnici ob železniški progi skoki za norveško kombinacijo in tekmovalce v samostojnih skokih. Začetne skoke so izvedli in s tem zarisali smučine v naletu Norvežan Hagen, ki je skočil 59 metrov. Oeddegard, ki je skočil 53 metrov in potem še trije domačini Palme 45 metrov, Jakopič 48 m in Novšak 52 m. Sodnika sta bila g. Gnidovec Ante in g. Predalič Stane. V boj za prvaka v kombinaciji je šel 10 tekmovalcev. Z največjimi nadami je šel v borbo lanski državni prvak v norveški kombinaciji Tone Dečman (Ljubljana), katere mu se je tudi posrečilo obdržati častni naslov prvaka ljubljanske Zimskošportne podzveze. S to svojo zmago je dokazal svojo odlično formo in v njem moramo tudi pričakovati bodočega zmagovalca za državno prvenstvo, ki bo letos 21. in 27. marca na Pokljuki.

Izidi so til: 1. Dečman Tone (Ljubljana) 48 in 49 m, 308,6 točk; 2. Pribošek Franc (Ilirija) 49 in 49,5, 248 točk; 3. Klančnik Gregor (Dovje - Mojstrana) 41 in 42 m, 245,4 točke; 4. Hedenic Fric (Ilirija) 33 in 35 m, 184,9 točk; 5. Lombar Franc (Ljubljana) 35,5 in 34 (zadnji s padcem) 130,4 točke.

K skokom bi pripomnili tole: skakalnica je bila prevelika za večerjane tekmovalce. Skakalci razen Dečmana, Priboška in morda Klančnika Gregorja ji niso dorasli in bi bilo boljše, da bi se ti skoki vršili na manjši skakalnici. Neoficielni izid skokov je ta, da je bilo točno 50 odstotkov s padcem in da si je Lombar Fr. (Ljubljana) dvakrat zlomil v gležnju nogo. Lombarju sta takoj pomagala dva zdravnik in so ga odpremili s prvim vlakom v ljubljansko bolnišnico. Ni treba takoj iskati rekordov na daljavo, ampak je treba preje zelo izboljšati naše tekmovalce. Za cel razred pa sti bila Dečman Tone in Pribošek (Ilirija). Oba imata lep odskok, v zraku, lepo držo na smučeh sporedno in tudi doskok lep in siguren.

SAMOSTOJNI SKOKI

Prijavljenih je bilo 23 skakalcev, tekmovalci jih je 13. Izidi: 1. Novšak Albin (Bohinj) 55 in 53,5, 148 točk; 2. Pribošek Franc (Ilirija) 50 in 50 m, 128,2 točk; 3. Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) 49, 48, 127,2; 4. Dečman Tone (Ljubljana) 51,5 in 50,5 (zadnji s padcem) 125 točk; 5. Palme Franc (Ljubljana) 49 s padcem in 48, 107 točk; 6. Klančnik Karlo (Ljubljana) 44 in 44,5, zadnji s padcem, 98 točk.

Zmagal je Novšak Albin, ki je brez dvoma naš najboljši skakač. Stilo je odlični in tudi odgorn in doskok ima izbornen. Po tem je skočil še dvakrat in obakrat prišel na 60 metrov. To sta bila tudi včeraj oba najboljša skoka, toda žalibog, pri obeh je padel. Isto dolžino sta tudi dosegla Norvežana Hagen in Oeddegard. Oba skakalca sta naravnost navdušila gledalce, kajti tako lepih skokov že nismo videli od lanskega leta v Planici. Na skakalnici sta šla oba švicarja, ki pa sta bila najbrž od sobotne težke poti zelo utrujena in sta pri obeh skokih padla.

RAZDELITEV NAGRAD

Takoj potem je bila v gostilni Ozvald ob postaji razglasitev uspehov in razdelitev nagrad. Za norveški tek v kombinaciji je dobil Dečman Tone srebrni pokal, drugoplasirani Pribošek Franc zlato plaketo, tretji Klančnik Gregor pa bronasto plaketo. V teku na 18 km je dobil Klančnik srebrno plaketo, Smolej bronasto plaketo, tretji. Knap pa diplomu. V skokih pa je dobil srebrno plaketo Novšak Albin, Pribošek Franc tudi plaketo, Jakopič Albin pa diplomu.

Primorje II. 50:19. — 4. Ilirija II. 50:34. — 3. Primorje III.

Prvenstvo Pohorja v slalomu

Maribor, 8. marca.

Nepričakovano ugodne snežne razmere so danes omogočile izvedbo slalom-tekem za prvenstvo Pohorja, katere je organiziral SK Maribor. Torišče tekem je bilo severno pobočje pri koči na Klopnem vrhu. Bil je to prvi slalom na Pohorju ter je ta tekma prekinila tradicijo, katero je uživalo Pohorje do sedaj kot smučski teren za dolge proge. Udeležba je bila odlična, ker so se prvič zbrali na startu na Pohorju res naši najboljši slalomisti, ki bivajo sedaj v Mariboru. Naj omenimo samo olimpijca Čopa, Fisovca Musiča, dalje znane prvake Jurica, Cizlja, Plivskega in druge.

Točno ob 11 je starter spustil prvega tekmovalca na 250 m dolgi progi, ki je bila trastrana med 20 vrticami, ki so zahtevale od tekmovalca obilo tehničnih sposobnosti. V prvem teku je dosegel najboljši čas Cizelj, ki je prevozil progo v 55,2 sek., v drugem teku je postavil Čop najboljši čas vsega dneva z 52,2. Pohorski prvak v slalomu za leto 1936 je postal Čop Franci (SK Ilirija) v času 1:52,4 (1:00,2, 52,2). Drugi je Jurij Herbert (MSK) 1:54,2, tretji Musič Ljuba (Hask, Zagreb) 1:56, četrti Cizelj Miran (Železnikar) 1:56,2, peti Privršek Tone (Maribor) 2:07. Izven konkurence se je plasiral kot prvi Kožuh Marjan v času 2:14. Moškemu prvenstvu je sledilo damsko na isti progi, kjer je gđ. Eisman Herta izvojevala zase damsko pohorsko prvenstvo v času 3:14.

Tekma je potekla brez najmanjših nezdod. Tekme so bile dobro organizirane in zvečer so razdelili nagrade v koči na Klopnem vrhu.

Primorje : Hermes 2 : 2 (2 : 0)

Ljubljana, 8. marca.

K današnji podzvezni prvenstveni tekmi med Primorjem in Hermesom se je nabralo na Hermesov igrišču okrog 600 gledalcev, ki so zasledovali potek borbe, ki pa je bila bolj prijateljskega značaja. Tekma ni nudila onega, kar se je splošno zlasti od Primorja pričakovalo, ki je moralo prepustiti svojemu današnjemu nasprotniku eno dragoceno točko. Hermes je bil za večletnega slovenskega zastopnika v državni ligi precej trd oreh in to zlasti v drugi polovici, ko je proti koncu opetovano ogrožal primorjsko svetlišče. Ako bi Šiškarji skozi tako zaigrali, kakor v zadnji tretjini druge polovice, potem bi jim najbrž obe točki ne odšli.

Moštvu sta nastopili v naslednjih postavah: Primorje: Logar—Jug, Bertonec I. Sinkovec, Kukanja, Boncelj—Šlamberger, Pulp, Bertonec II, Jež, Zenljič.

Hermes: Razbornik—Klančnik, Košmerlj—Primar, Janez, Kretič—Derenda, Brodnik, Svetič, Mokorel.

Igro so otvorili Primorjaši in takoj začetka se je obojestransko igralo s polnim elanom, tako da

je bila igra že takoj prve minute popolnoma odprta. Primorje je bilo v lahni premoči, ki jo je v 12 minuti izrabil Jež, ko je poslal žogo v mrežo Šiškarjev in postavil stanje 1:0 za črno-bele. Izredno nevarna situacija se razvije kmalu nato pred golom Hermesu, toda jo njegov branilec reši s tem, da je zamenjal vlogo s svojim vratarjem ter žogo zadnji hip rešil, ko jo je poslal z nogo na polje. V 32. minuti sledi korner proti Hermesu, katerega pa Primorjaši niso izrabili. V 41. minuti še Zemljič enkrat potrese mrežo Hermežanov in stanje se glasi 2:0 za Primorje. V zadnji minuti diktira sodnik še en korner proti Hermesu in prvi polčas se konča.

Drugo polovico so otvorili Šiškarji, toda Primorjaši so bili še vedno v lahni premoči. Vendar tudi Hermežani niso držali križem rok, ampak so stalno nudili nasprotniku močan odpor in večkrat so bili tudi v premoči. Posledica tega je bila, da je v 8. minuti zabil Brodnik prvi gol za barve Hermesu in postavil stanje 2:1. V 10. minuti sledi korner proti Primorju, ki ga pa tudi Hermežani niso mogli izrabiti. Odslej postane Hermes enakovreden nasprotnik Primorju in borba postaja zanimivejša. V 23. minuti diktira sodnik korner proti Hermesu, v 35. minuti pa proti Primorju, toda oba sta ostala neizrabljena. Proti koncu prehaja Hermes v lahno premoč in v 44. minuti pošlje še Mokorel žogo v primorjsko mrežo ter izenači s tem stanje, tako da sta odšli moštvi enak s po eno točko z igrišča.

Moštvi sta nastopili v svojih najmočnejših postavah, s katerimi trenutno razpolagata kluba. Ker smo šele v začetku sezone, nam igralci niso predvedli igre, kakršno smo pri njih že večkrat videli. Igra je bila sicer vseskozi fair, ni pa zadovoljila. Izgleda, da se naš nogomet ne samo ne more dvigniti z mrtve točke, ampak pada, kar se vidi zlasti pri gledalcih, ki vedno v manjšem številu posejajo naša nogometna igrišča, pa naj si igrajo tudi naša najboljša moštva.

Tekmo je sodil g. Čamernik dobro.

Predtekmata: Primorje rez. : Hermes rez. 2:0.

Mariborski šport

Maribor, 8. marca.

KLUBSKI CROSSCOUNTRY SSK MARATONA

SSK Maraton je priredil danes dopoldne svoj prvi klubski crosscountry, da se vidi kondicija dolgočasašev po zimskem počivanju. Progo, precej naporno in dolgo okrog 5 km, so vsi obvladali ter prišli na cilj vsi sveži. Startalo je 14 tekecev v polminutnem presledku. Prvi je bil Štruel, 2. Hoš, 3. Sapec. Med juniorji je bil prvi Cigler, drugi Stanko, tretji Hinko. Vsi tekači so prihajali na cilj z razliko sekund ter je zadnji bil na cilju samo 2 in pol minute za zmagovalcem.

ZELEZNICAR : ČAKOVEČKI 3:2 (2:1)

Na stadionu na Tržaški cesti je bila danes odigrana prvenstvena tekma med Železnikarjem in Čakovečkim SK. Domačini so se s težavo spravili obe točki in bi po poteku igre lahko bil rezultat tudi obraten. Gošnje so tokrat izvedli boljše igro kot zadnjo nedeljo. Imeli so več zrelih šans, ki jih pa niso znali izrabiti. Železnikar je včasih igral. Doseženi goli so bili plod akcije posameznikov. Skupne igre je bilo le malo. Tudi se Železnikar v zadnjem času poslužuje visoke igre, ki mu absolutno ne leži. Sodil je zadovoljivo g. Lukežič iz Ljubljane, občinstva približno 700.

Prijateljska predtekmata SK Drava (Ptuj) : SK Železnikar II 9:1 (5:1).

Dopoldne sta igrala tekmo SK Rapid in SK Olimp iz Celja neodločeno 2:2 (1:0). Sodil je g. Nemeč. Občinstva malo.

OBCNI ZBOR MOTOKLUBA V MARIBORU

Danes dopoldne se je vršil v Veliki kavarni občni zbor mariborskega Motokluba, ki ga je vodil predsednik Antončič. V svojih izjavah je omenjal veliko nazadovanje mariborske motoristike, ki jo ovirajo slabe ceste, visoke davjate na motorna vozila ter velika carina na motorje. Tajnik Roderik Jurjavčič je poročal, da šteje klub 74 članov. Saveza v Osijeku. Sledile so volitve ter je doedanj predsednik Antončič ostal še naprej v predsedniški funkciji, za I. podpredsednika je bil izvoljen Ivan Pelikan, za II. Karl Salomon, tajnik je Simon Simončič, blagajnik Majcen Franc, odborniki: Oto Dadisu, Ludvik Zinthauser, Bogo Divjak, Lotz Rudl, Cerič Hinko, Cerič Alojz, Karl Kanceler, Cverlin Herman, Hanig Konrad, Kopič Karl, Dralier Rupert. Sportna komisija: Lotz in Kanceler, revizorja Salomon in Cverlin.

Celjski sport

SK Atletik:SKMaribor 2:1 (0:0)

Celje, 8. marca.

Na Glaziji se je vršila danes popoldne podzvezna prvenstvena tekma med Atletiki in Maribor, ki je končala z zmago Atletikov. Tekma je bila zelo živahna in zlasti v drugem polčasu napeta. Oboji so igrali zelo hitro in ostro, vendar v prvem polčasu čez kazenski prostor niso prišli. Šele v drugem polčasu so se razgibali ter je bil Maribor v začetku in ob koncu v premoči, vendar pa ni imel v napadu moči, ki bi znal streljati na gol. Atletiki so igrali zelo pošteno, zlasti je bila prav dobra njihova obramba. Atletiki so že vodili z 2:0 ter se je Mariborčanom šele proti koncu posrečilo zabiti časten gol. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane ležerno. Občinstva okoli 300.

Predtekmata SK Jugoslavija:SK Ptuj 2:2 (2:1).

Drsalne tekme v Prahi

Praha, 8. decembra. Včeraj so se začele v Prahi mednarodne drsalne tekme, katerih se je udeležil tudi Slovenec Gvidon Sernee, naš juniorski državni prvak. V obveznih likih je dosegel prvo mesto Čeh Sadilek s 478 točkami, dočim se je Gvido Sernee plasiral na 11. mesto s 377,9 točkami.

»Nikar, nikar! Samo ne obupati, saj bodo zopet nastopili lepi dnevi.«

»Kaj? Kaj pa mislite? Jaz delam samo gugalnico za svoje otroke.«

Olimpijska spominska kolajna

ki jo bodo prejeli vsi udeleženci olimpijskih iger v Berlinu. Kolajna, delo berlinskega kiparja O. Placzek-a, meri v premeru 7 cm ter je iz bronca.

Obrtniki elektrotehniške stroke

Ljubljana, 8. marca.

Združenje elektrotehniških obrtništva dravske banovine je pritisnila stanovska organizacija, v kateri so vključeni vsi samostojni obrtniki elektrotehniške stroke, od elektrarn in večjih elektrotehniških podjetij pa do preprostih elektroinstalaterjev. Združenje deluje že 13. leto in je imelo danes dopoldne v beli dvorani Uniona svoj redni občni zbor. Občni zbor je bil napovedan ob pol 9, zaradi premajhne udeležbe (kar se stalno opaža na raznih stanovskih zborovanjih nedeljo za nedeljo) pa se je začetek zaradi pravil zavlekel za celo uro. Občni zbor je začel predsednik združenja gospod Perčič, ki je posebej pozdravil dr. Frelih, zastopnika mestnega župana dr. Adlešiča in obenem zastopnika mestne obrtne oblasti ter zastopnika Zbornice za TOI g. Krapeža. Čitanje zapisnika lanskega letnega zbornega obnega zbora je na soglasno željo zborovalcev odpadlo, nakar je predsednik v kratkih obrisih očrtal delo združenja, ki se je predvsem trudilo za izboljšanje strokovnega in gmojnega položaja svojih članov. Sledila so poročila posameznih odsekov društva. Za odsek elektrarn je poročal g. Novak. Odsek se je v preteklem letu zavezal za kontrolo nad elektrotehničkim materialom in za prosto prodajo le-tega, dalje za enotne pogoje vseh elektrarn glede oddajanja toka ter med drugim tudi za vzajemno pomoč elektrarn pri iztirjevanju dolžnikov, ki ne plačujejo toka. Poročilo odseka elektrotehnikov in elektroinstalaterjev je podal g. Mišič. Ta odsek se je vzporedno s svojo matiko boril za strokovne in življenjske interese te obrtne stroke. Urednik »Elektrotehniškega vestnika« je poročal o velikih naporih, da bi se to strokovno glasilo združenja tudi v teh težkih časih ohranilo na potrebni višini. Čeprav sodelniki po veliki večini ne dobivajo za svoj trud nobene nagrade, je bilo vendar vseh 12 števil vestnika, ki so izšle v letu 1935, kolikor mogoče vsestransko pestrih. List ima zelo mnogostranske naloge, ki jih je z dobro voljo skušal izvrševati, kakor je bilo razvidno iz naslovov glavnih razprav, ki jih je navedel urednik. Škoda le, da ima »Elektrotehniški vestnik« le 496 naročnikov.

Iz poročila tajnika g. Novaka posnemamo, da je imelo društvo v preteklem poslovnem letu vključenih 147 elektrotehniških obrtni, in sicer 9 malih elektrarn, 59 srednjih in 24 velikih, dalje 7 elektrotehnikov in 48 elektroinstalaterjev. Moštovski izpit je pred društveno komisijo napravilo 18 kandidatov, pomošniški izpit pa 44. Močno je naraslo število vajencev klub brezposelnosti, ki tudi elektrotehniški stroki ni prizanesla. Društvo je letos napravilo za vajence tečaj, ki se bo končal sredi marca. Ostalo prizadevanje društva se je v glavnem gibal okrog 12 točk, ki se tičejo stanovskih interesov članstva. Društvo se je borilo za odpravo državne in samopravniških trošarin na električni tok, proti šušmarstvu, ki se je zaradi milobe obrtnega zakona močno razpaslo tudi v tej stroki; dalje je društvo protestiralo proti novemu zakonu o pooblaščenih inženjerih, ki precej omejuje delokrog elektrotehniške stroke, dalje proti visokim carinam za uvoženi elektrotehniški material itd.

K tajniškemu poročilu se je oglasil član Havliček, ki je neokusno napadel obrtni oddelek ljubljanskega mestnega poglavarstva, češ da zavlačuje postopek pri prošniah in prijavah glede šušmarstva. Na njegova izjavanja je replical dr. Frelih, ki je odločno zavrnil neprimeren ton njegovega napada in poudaril, da mestno obrtno oblastvo preišče vse prijave, ki pridejo do njega, in morebitne krivice kaznuje. Obrtnike pa je pozval, naj sami pomagajo pri zatiranju šušmarstva.

Iz blaginjskega poročila g. Heinriharja je razvidno, da znašajo aktivna in pasiva združenja in »Elektrotehniškega vestnika« skupno na dan 31. decembra 1935 141.750,85 Din, račun dobička in izgube pa izkazuje v preteklem letu dohodkov 61.543,5 Din, izdatkov 43.546,60 Din. Čisto premoženje združenja znaša 50.897 Din.

Na predlog g. Ščetinca je občni zbor odboru soglasno podelil priznanje za njegovo delo. Nato je bil sprejet načrt proračuna za leto 1936. Sledili so nekateri samostojni predlogi, ki so v glavnem pozivali odbor, naj se še bolj resno zavzame za strokovne in gmojne težnje svojega članstva. — Okrog 11 je predsednik zaključil uspešni občni zbor.

Ljubljanska kronika

Nesreča na kranjskem kolodvoru. Včeraj so v ljubljansko bolnišnico prepeljali 47letnega poštnega zvičnika Mihaela Omana iz Kranja. Oman je v soboto prišel po nesreči na kranjskem kolodvoru pod vlak, ki mu je zdrobil desno roko.

— Pri zaprtju, motnih in v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef« grenčice.

Karambol na Vilharjevi cesti. Malo pred poldne je bil včeraj ljubljanski reševalni avtomobil poklican na Vilharjevo cesto, kjer se je pred Dukičevno gramozno jamo prevrnil neki osebni avtomobil. Avtomobil je bil nekoliko poškodovan, od potnikov pa je dobil hudo poškodbo 39-letni čevljarski mojster Franc Cvelbar iz Kotnikove ulice (na Ledini). Zlomil si je nogo, in sicer od krvi. Reševalni avto je Cvelbarja prepeljal v bolnišnico.

Primorske vesti

Kako se godi našim ljudem

Ravnanje italijanskih oblasti s slovenskim oziroma hrvaškim prebivalstvom Julijske krajine je, kar traja abesinska vojna, v primeri s prejšnjimi časi v političnem oziru bolj prijazno, tako da ima ljudstvo, ki mora itak nositi težke gospodarske žrtve, mir vsaj pred šikanami v političnem pogledu. To nas seveda veseli in bi želeli, da bi tako ostalo tudi pozneje. Pač pa so se zgodile konfinacije, in sicer so bili obsojeni uradnik Roman Pahor, absolvent višje trgoveške šole dr. Vladislav Turina in zdravnik dr. Stanko Sosiš na konfinacijo po pet let, uradnik Ferluga iz Kontovlja na štiri leta, dvanajst fantov iz Opčin na tri leta ter so bili tudi že odvedeni na otoke. Aretacije so v zvezi z darili, ki so jih dobili ljudje o božiču lanskega leta v tržaški okolici in v katerih so bili baže letaki, ki so oznanjali osvoboditev od italijanskega jarma. Kdo je to uprizoril, je neznano, pravijo, da hitlerjevska propaganda. Posebno huda je usoda Romana Pahorja, ki je itak že prebil pet let konfinacije na otoku Ponzi in mora zopet zapustiti doma ženo in malega otroka. Ali so ti Slovenci v resnici zagrešili dejanja, ki se jim očita, in ali je res šlo za letake oziroma za božično akcijo, ki naj bi imela političen namen, ne moremo vedeti, ker so konfinacije razprave tajne.

Hude šikane kazenskega značaja se pa izvajajo zlasti proti našemu ljudstvu v Istri, kjer kar dežuje strogih zapornih in denarnih kazni zaradi lihotapstva in skrivne žganjakuhe, ki je v Italiji prekomerno visoko obdavčena. Ta lihotapstva, kolikor se tiče revnega ljudstva, so izhod iz sile in se nanašajo večinoma na ženske, ki prenašajo iz svobodne cone Pulja živila, da bi imeli otroci doma kaj jesti. Tudi žganja Istrani ne kušajo zato, da bi ga sami popili, ker je znano, da je naš istrski narod zelo trezen, ampak zato, da ga prodajo, ko kmet danes itak nič ne zasluži.

Bilo bi le pravično, če bi italijanski sodniki z ozirom na kritični gospodarski položaj ljudstva bili nekoliko bolj priazenljivi.

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne

Franz-Josefove

grenke vode, jutraj na tešče pa isto množino. Prava Franz-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 3947/35

Postojna je dobila z naredbo od 12. februarja 1936 značaja tujsko-prometnega rajona oziroma zdraviliške občine.

Prvi Slovenec iz tržaške province, ki je dal svoje življenje za Italijo v Abesiniji, je Franc Grohar, ki je padel 5. decembra 1935 pri Adui. Učiteljsko poročilo o njegovi smrti je dospelo v Doherdob, kjer je Grohar bil doma, šele teden dni. Rojen je bil leta 1911 v Podbrdu, njegova družina pa živi v Avstriji, kamor se je bila preselila. V Doherdobu je živel s svojo sestro ter odšel v vzhodno Afriko aprila lanskega leta, kjer je bil uvrščen kot bolničar v polku Gran Sasso. Ranjen na bojnem polju, je umrl kmalu v poljski bolnišnici št. 60 pri Adui.

Šolski pouk so povsod zaradi varčevanja s premožem skrajšali, obenem pa odredili, naj bo čim manj pismenih nalog, da se zmanjša potrošnja papirja vsaj za 50%. Te slednje naredbe so otroci gotovo zelo veselili.

Večje število ameriških časnikarjev je dospelo te dni v Trst iz Newyorka. To so: Johnson, generalni direktor "United Pressa", izdajatelj "Collier's Weeklyja", Edward Anthony, potem Edward Johnston, direktor "Western Newspaper Union", in Eugen Early, izdajatelj "Queens Evening News". Kam so namenjeni, ni znano.

Denunciant pred sodiščem. Decembra lanskega leta je neki Jožef Kralj iz neke vasi pri Nabrežini ovadil karabinjerjem istoimenskega Jožefa Kralja, češ da ima pri sebi neke protidržavne letake. Preiskava je dosegla, da to ni res, zaradi česar je prišel denunciant pred sodišče. Razprava je bila 3. t. m. v Trstu in je državni pravdnik zahteval dve leti ječe, toda sodišče je denuncianta oprostilo.

Jugoslovanskega državljanja so aretirali karabinjerji v Cerknem. Piše se Miha Kežar, je star 24 let in doma iz Davč. Skušal je priti v Italijo čez mejo brez potnega lista. Kaj je tam iskal, ni znano.

Zaradi uboja so aretirali karabinjerji v Črnci pri Gorici nekega Franca Vodopivca. Vodopivec je bil 23. februarja sprl z nekim Alojzijem Bajcem zaradi denarnih zadev in mu prizadel rano, zaradi katerih je Bajc sedaj umrl.

Za šolske otroke je goriska Ballila organizirala kosilo po vsej provinci. V to svrhu je bilo ustanovljenih dozdaj 35 jedilnic, ki so ali v šolah samih ali pa v posebnih hišah. Te dobrote je de-

ležnih okoli 2000 šolskih otrok, ki so seveda vsi s kmetov, kjer ljudje ponekod posteno stradajo.

50 letnico cerkve milostne Matere božje, ki leži v Sijani, eno uro od Pulja, in jo gotovo poznajo vsi, ki so kdaj bivali v pristanišču, praznujejo alovosno te dni.

V Jugoslavijo je hotel uiti neki Alojz Jerončič iz Čedad. Lojze je namreč okral svojega brata Štefana za več tisoč lir, ki jih je imel ta varno spravljene v neki skrinji. Potem pa se je odpravil proti Postojni, kjer je hotel zbežati čez mejo na jugoslovansko stran. Dobili so ga pa karabinjerji, ki so ga aretirali, vrh tega pa ga še obtožili, da jih je hotel podkupiti s 50 lirami, ako bi ga izpustili. Sodišče ga je obsodilo na eno leto in štiri mesece ječe, od obtožbe podkupovanja pa zaradi pomanjkanja dokazov oprostilo.

Šest mesecev zapora je dobil težak Aleksander Tul v Trstu, ker so mu dokazali, da je nalašč zanemarljivo ozdravljenje kazalca desne roke, katerega si je bil ranil pri delu. To je storil zato, da bi vlekel naprej hranarino, zakar se bo pa moral zdaj zelo dolgo pokoriti.

Hudo si je pretresla možgane 45 letna Ivana Bogotini iz Breznice pri Idriji, ki je padla z vilaka, ko je izstopila na postaji Sv. Lucije.

Novo pokrito tržnico grade sedaj v Trstu v ulici Carducci. Gotova bo 28. oktobra 1936. Ob enem bodo regulirali trg Goldoni, katerega bodo osvobodili vseh kioskov in stojnic, ki se sedaj tam nahajajo, kar je bilo gotovo zelo potrebno. Podrli bodo tudi neko hišo, ki trgi kazi in ovira promet.

Umrl je v Trstu kapitan Lloyd Anton Buič. Kakor večina Lloydovih kapitanov, je tudi Buič bil Hrvat, rojen v Starem gradu v Dalmaciji leta 1878. Bil je v tržaških krogih zelo znan in cenjen.

Hudo se je ponesrečil v kamnolomu v Dornbergu delavec Angel Rauber, doma iz Vrhpolja. Bil je prepeljan v tržaško bolnišnico, kjer so ugotovili močan pretres možgan.

Zaradi požiga so zaprli nekega Romana Corradina v Črnci pri Gorici. Imenovani je namreč zanetil ogenj v hiši in kašči Marije Podbršček, kateri je prizadel okoli 7000 lir škode. Corradini je večkrat kaznovan subjekt.

Domača telovadba

1. Napravi razkoračno stoji, roki skleni v predročje, nato jih zasuci za 180° na ven ter dvigni v vzročje. Nato začni s kroženjem gornjega dela telesa na ta način, da zasučesh tedaj, ko si še vzravnan, gornji del telesa za 90° v desno, greš v globok predklon, krožiš v globokem predklonu na levo, naker se zopet vzravnaš. Roki drži pri tem kolikor mogoče v vzročju t. j. nad glavo. Isto ponovi na nasprotno stran, celo vajo pa vsaj desetkrat. (Slika 1.)

Slično, toda malo bolj sproščeno izvedemo še to vajo: Iz razkoračne stoji dvignemo roke v vzročje. Nato začnemo s kroženjem telesa, vendar se pri predklonu roke nrtvo povesijo dol. Ko se vzravnamo, močno uleknemo, in gremo z gornjim delom telesa v zaklon, roki pa pri tem vzročimo čim bolj nazaj.

2. Suvaj z desno nogo v visoko predročje. To napravimo na ta način, da se z nogo, ki je na tleh, dvignemo na prste, desno nogo pa stegnemo sunemo v visoko predročje, da se po možnosti dotaknemo s kolonom prsi. Isto ponovimo z levo nogo. Vsako vajo izvedemo po šestkrat. (Sl. 2.)

3. Poskakuj v zrak ter suvaj z obema nogama v predročje. Vaja ni tako lahka kakor izgleda. Poleg tega pa moramo še zelo paziti, da sami sebe ne spodbijemo, v katerem slučaju bi lahko nevarno padli na hrbet nazaj. Predvsem je potrebno, da pazimo pri tej vaji tudi na ravnotežje. Ko se odrinemo od tal — po možnosti visoko — sunemo energično z obema nogama predse, obenem reguliramo z rokami in gornjim delom telesa ravnotežje. To napravimo na ta način, da gremo z rokama v predročje, z gornjim delom telesa pa silimo v predklon. Vse to moramo napraviti z bliskovito naglico. Vajo ponovimo kakih šestkrat. (Slika 3.)

Peljal sem se v Celovec k deželnemu predsedniku in ga opomnil na njegove besede, češ, »Vi ste rekli, da hočete sestrar pomagati, prosim, zdaj je prilika, da jih rešite, ker je napovedano, da pride v Narodno šolo vojaštvo«. To je izdalo. Vojaštvo ni prišlo v Narodno šolo, ampak le v veliki hotel Karavankenhof v Podgori pri Borovljah. Prvi naskok je sledil na Narodno šolo koncem novembra 1914. Prišel je ukaz, »tekmo treh dni se mora Narodna šola izprazniti za vojaštvo«. Med tem pa so šolske sestre že 35 ranjenih vojakov sprejele v šolsko telovadnico in jim poživljeno stregle. Neki vojaški dostojanstvenik je hotel kar že prvi dan šolo zasesti. Temu sem se najodločneje zoperstavil, češ, »še vsak na smrt obsojeni ima tako zvani Galgenfrist tri dni, tudi jaz, kot vodja Narodne šole, moram imeti tri dni, da morem za rešitev Narodne šole povzeti vse korake; ako pa po poteku treh dni ne dobim pomoči, bom že sam dal šolo na razpolago vašim«. Ta odločni nastop je pomagal. Te tri dni sem dobro porabil. Na vse strani sem poslal brzojavke in prosil pomoči. Posebno sem se brzojavno obrnil do dunajskega kardinala nadškofa dr. Piffa. Ta plemeniti cerkveni dostojanstvenik mi je takoj odgovoril in mi naznanil, da se je obrnil do vojnega ministra, kateri bo posredoval pri pristojnem kornem poveljstvu v Gradcu. Tudi gospe članice Rdečega križa so se za sestre potegnile: »Šolske sestre so sprejele v šolsko telovadnico 35 ranjenih vojakov in jim poživljeno stregle, to pa vendar ne gre, da se sestre za tako plemenito delo še iz šole ven vrže.«

Uspehi tako vplivnih zaščitnikov so se takoj pokazali. Najprej so sestrar pustili drugo šolsko nadstropje. Nato sem zahteval, da se sestrar pusti tudi prvo nadstropje a kuhinjo in internatno, ker sestre in gojenke ne morejo z vojniki skupaj prebivati, kar se mi je tudi posrečilo. Na tretji dan

Prisrčno pevsko slavlje v Mostah

Ljubljana, 8. marca.

Moste so doživele danes prisrčno pevsko slavlje: agilno tamkajšnje pevsko društvo »Zvezda« je praznovalo 15 letnico svojega obstoja in delovanja. Proslava je bila pod pokroviteljstvom župana Velike Ljubljane dr. Juro Adlešiča in se je pričela sinoči s podoknico zaslužnim članom društva. Med drugim je »Zvezda« zapela pod oknom ustanovitelja in dolgoletnega predsednika društva g. Poženela in pod oknom upokojenega nadučitelja g. Julija Slapskega, ki je bil dolgo vrsto let društveni pevovodja.

Danes dopoldne ob 10 pa je bila v novi mošćanski cerkvi sv. maša, pred katero je imel stolni kanonik dr. Kimovec globok in izklesan govor, v katerem je orisal petje kot najbolj pristno in najlepše izživiljanje človeka kot božjega tvora. Med mašo je dovršeno pel mešani zbor »Zvezde« pod poveljstvom prof. Aveneka.

Po maši je bilo slavnostno zborovanje v mošćanskem ljudskem domu. V prostorni dvorani so se zbrali povabljeni zastopniki, člani in članice društva ter obilo drugega mošćanskega prebivalstva, med katerim si je »Zvezda« v teku svojega delovanja pridobila velike simpatije. Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik društva g. Ernest Vrhovec, ki je najprej pozdravil zastopnike. Pokrovitelja proslave župana dr. Adlešiča in kulturni oddelek mestne občine ljubljanske je zastopal dr. Mole. Hubadovo župo njen predsednik dr. Svičelj, zastopani pa sta bili tudi ostali dve mošćanski pevski društvi »Hugolin Sattner« in »Moste« ter druge organizacije. Predsednik je nato v slavnostnem govoru orisal historijat društva v 15 letni dobi. Po vojni je bila »Zvezda« nekaj časa edino

pevsko društvo v Mostah in je na njej edini ležala težka peza orati ledino pevске kulture med Mošćani. Društvo je prebolelo delno krizo v prvih letih svojega obstoja in je danes že doseglo ono višino, po kateri je v začetku stremelo. Danes šteje društvo 50 pevcev in pevk in ima edini mešani zbor v Mostah. V teku 15 letnega obstoja je društvo priredilo nad 60 javnih nastopov, sodelovalo pa je pri večini kulturnih in patriotskih prireditvah v Mostah. Predsednik se je v toplih besedah spomnil umrlih članov društva ter onih, ki so ga ustanovili in še ves čas pri njem poživljeno sodelujejo.

Sledile so čestitke zastopnikov. V imenu pokrovitelja dr. Adlešiča je čestital društvu dr. Mole, ki je povdarjal, da so ljudje, ki goje petje, najboljši in najpoštenjši. V imenu Hubadove župe je čestital dr. Svičelj, ki je pohvalil bratsko slogo med vsemi tremi pevskimi društvi v Mostah. Nato so čestitali društvu za pevsko društvo »Moste« ter za obrtniško društvo g. Pavčić, dalje zastopnik društva »Hugolin Sattner«, zastopnik Sempeterskega prosvetnega društva akademik Gajšek ter zastopnika okoliških pevskih društev »Škerjanček« in »Sneberje«. Tajnik je nato prebral še številne pismene čestitke, nakar je predsednik zaključil slavnostno zborovanje.

Zvečer ob 8 je bil v nabito polni dvorani Ljudskega doma koncert »Zvezde«, ki je pokazal zavidljivo višino, do katere se je povzelo društvo zlasti pod sadanjim izvrstnim pevovodjem prof. Avenikom. Vse pesmi so vžigale viharje navdušenja.

Celotno slavlje je poteklo prav lepo in dostojno. Agilni in priljubljeni »Zvezdi« želimo, da bi še do višjih jubilejev tako uspešno kazala pot pevski kulturi v Mostah, sedanjemu predmetju Velike Ljubljane.

Uspeh Trboveljskih slavčkov v Mariboru

Maribor, 8. marca.

Maribor ima v gosteh Trboveljske slavčke, ki so sinoči priredili koncert v obdruvalni prestolnici. Mali pevec so prišli včeraj iz Trbovelj v spremstvu svojega dirigenta Suljiga in kapelnika dr. Svare. Mariborčani so jim priredili lep sprejem, zavzele so se zlasti zanje mariborske dame, katerih gostje so bili. Sinoči so priredili v veliki unijski dvorani koncert. Kaj takega premorejo v današnjih dneh samo še Trboveljski slavčki, da bi to veliko dvorano napolnili do najzadnjega kotička. Kljub temu, da je bila dvorana že v predprijavi razprodana, so ljudje zvečer blagajno pred vhodom v dvorano naravnost oblegali. Naval je bil tolik, da so se ljudje šele jedva pol ure po začetku razmestili po sedežih. Bili so zastopani vsi sloji in stanov, od najvišjih cerkvenih, vojaških, mestnih in civilnih predstavnikov do delavcev. Mali pevčki so Mariborčane navdušili, da je ploskanje po vsaki pesmi odmevalo po dvorani kakor vihar. Posebej pa je bila še navdušeno pozdravljena mala solistka Rezika Koritnikova, ki je zapela sama kitico pesmi ob klavirski spremljavi dr. Svare. Največje zadoščenje je imel vodja zbora Avgust Suljig, saj takega uspeha ni dosegel v Mariboru gotovo še noben zbor, kakor njegovi slavčki. Danes dopoldne so peli mali trboveljski pevci mariborski mladini. Matineja, ki je bila ob 10 v unijski dvorani, je bila zopet popolnoma razprodana. Napolnila jo je mladina, pa tudi slotine odraslih. V mnogobojnem nudi današnji dopoldanski koncert še lepšo in prisrčnejšo sliko, ko se je videlo, kako je pesem z odra osvojila tisočera mlada srca v dvorani. — Popoldne so slavčki napravili izlet v Ruše, kjer so zopet priredili koncert ter navdušili s svojo pesmi Rušane.

Klub železničarjev JRZ v Mariboru

Maribor, 8. marca.

Danes dopoldne je bil v Mariboru v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 ustanovni občni zbor kluba železničarjev JRZ. Na zborovanje sta prišla tudi predsednik ljubljanskega kluba JRZ g. Franc Gorše in tajnik Ciril Ponikvar. Dasi je bil dovoljen vstop samo povabljenim, so železničarji veliko dvorano popolnoma napolnili. Zborovanje je otvoril tovarš Veronek, predsedoval pa mu je N. t. e. Poročilo o političnem položaju je podal ravnatelj Hraestelj, nato pa so bile volitve, pri katerih je bil izvoljen za predsednika kluba Wur-zinger. V imenu mariborskega mesta je pozdravil železničarje mestni župan dr. Juvana, govorili pa so še Rebersak in tajnik ljubljanskega kluba Ponikvar. Odposlane so bile pozdravne brzojavke z zborovanja voditelju Slovencev notranjemu ministru dr. Korošcu, ministru dr. Kreku, predsedniku vlade dr. Stojadinoviču, železniškemu ministru dr. Spahi in železniškemu ravnatelju dr. Faturju.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Ponedeljek, 9. marca, 12 Operatni venčki (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Radijski orkester. — 14 Vremenska poročila, borzni tedajši. — 15 Zdravniška ura: Obolenje prebavnih organov (gosp. dr. Bogomir Magajnski). — 15.30 Kozaske pesmi (plošče). — 16.40 Kulturna kronika: Ferdinand Solli — 80 letnik (gospa dr. Angela Piskernik). — Napoved časa, vremenska napoved, obvestila, poročila, objava sporeda. — 19.30 Narodna ura: Ob 80 letnici Antona Askerca (gosp. uradnik dr. Time Debeljak). — 20 Mozartov večer. — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15 Radijski jazz. — Konec ob 23.

Drugi programi:

Ponedeljek, 9. marca: Beograd: 19.50 Deliborov balet »Copelia«. — 20.10 Narodne pesmi. 20.45 Masenotova opera »Walter«. — Zagreb: 20 Zagrebški kvartet. — 20.30 Ruske pesmi. — 21 Zagrebški kvartet. — 21.30 Moški vokalni kvartet. — 22.15 Jazz. — Dunaj: 20 Zbori. — 21 Stare dunajske viže. — 22.10 Schindlerova III. simfonija. — 22.15 Zabavna glasba. — Budimpešta: 19.45 Ciganska glasba. — 21.10 Plesna glasba. — 22 Klavirska glasba. — 22.40 Moderna madžarska glasba. — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba. — 20.35 Simfonični vokalni koncert. — Rim-Bari: 17.15 Plošče. — 20.35 Plesna glasba. — 21.30 Violina in klavir. — 21.45 Plesna glasba. — 22.30 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Češke narodne. — 20 Adamova opera »Če bi bil kralj«. — Varšava: 20 Karłowiczova moderna komorna glasba. — 21 Dunajske popevke in lahka glasba. — 22 Orkestralni in violinski koncert. — 22.05 Plošče. — Berlin-Frankfurt: 20.10 Narodna glasba. — Königsberg: 20.10 Ples instrumentov. — 21.35 Rehnacherjeva igra »Levičja in general«. — Hamburg: 20.10 Iz nemške duše. — Vratislava: 20.10 Pester večer. — Lipsko-Stuttgart: 20.10 Melodije iz operet. — Köln: 20.10 Ponedeljkova večerna izdaja. — Monako: 20.10 Vesel večer.

Spomini župnika Franca Treiberja

(Nadaljevanje.)

Svetlovna vojna.

Umor avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge koncem junija 1914 je bil povod izbruhu strašne štiriletnje svetovne vojne od 1914 do 1918. Da je bila ta vojna od gotove strani pripravljena, priča dejstvo, da je avstrijska vlada dala par let pred izbruhom vojne po državnem zboru izglasovati zakon o osekbi in podprti svojemcu za slučaj vojne in da se je nemški cesar Viljem takoj po vojni napovedi izrazil proti nemškemu generalom: »Jetzt werden wir sie dreschen.« Avstrijski Nemci so hoteli vojno uporabiti, da bi slovenski živeli na Koroskem in Štajerskem zatrli. Znano je, koliko slovenskih štajerskih in koroskih duhovnikov in slovenskih laikov je bilo aretiranih. Posebno so hoteli na vsak način zatreti narodno šolo v St. Rupertu pri Velikovecu. Prvi naskok na narodno šolo so napravili ob Vseh svetih 1914. Prišel je ukaz, da se mora Narodna šola takoj izprazniti, pride vojaštvo v isto.

Vendar vsi Velikovčani zmage niso bili gotovi. Neki Velikovčan je rekel: »Ihr werdet sehen, der Pfarrer von St. Ruprecht wird es schon machen, dass wir durchfallen.« Tako je tudi prišlo. Nekoliko časa poprej je prišel Velikovec nadzorovat takratni deželni predsednik koroski baron Fries-Skratne. Prišel je tudi v St. Rupert in si ogledal predmestno cerkev. S sestrami smo porabili to priliko, da smo jaz, sestre in gojenke pozdravili deželnega predsednika. To je napravilo nanj jako dober vtis. Rekel je sestram: »Wenn es von mir etwas brauchen, kommen sie nur zu mir.«

so že začeli vojaki v šolske razrede slamo nositi, da bi drugi dan šolo zasedli. Četrty dan pa je prišel popolno zmago. Prišlo je povelje: »V Narodno šolo ne smejo priti nobeni vojaki, pač pa mora mestna občina dati mošćansko šolo vojaštvu na razpolago.«

Velikovčani so bili vsi iz sebe, poslali so deputacijo k deželnemu predsedniku baronu Heimu in se pritožili. Ta seveda, sam nemško liberalnega mišljenja, je nekoliko Velikovčanom ugodil in odločil: »Šolskim sestram ostaneta prvo in drugo nadstropje, v štiri šolske razrede v pritličju se nastane vojaštvo.« V šolske razrede je res prišlo vojaštvo, pa bilo je v Narodni šoli samo mesec dni, potem so vojaše že odpelali na fronto. Nato je prišel v šolo še en oddelek istrskih Italijanov, ki so pa ostali v Narodni šoli samo par tednov, potem pa odšli. Potem pa vsa štiri leta vojne ni bilo v šoli nobenih vojakov več, le v telovadnici so bili bolni vojaki. Za časa zasedbe šole po vojaštvu so sestre šolske otroke poučevale, ker je zaradi vojske bilo le malo gojenk v internatu, v prvem in drugem nadstropju, tako so mogle poučevati skozi vsa štiri vojna leta, niti ene ure pouka se ni izpustilo.

Tako je božja previdnost vedno čuvala nad Narodno šolo, Nemcem se je pa njihova namera, Narodno šolo uničiti, popolnoma izjalovila. Tudi prehrana sester in gojenk se je v dolgi svetovni vojni popolnoma posrečila. Ker je bilo sester in gojenk le precejšnje število, jim ni bilo treba od svoje gospodinske pristave nobenega žita oddati, še karte so dobivale in tako se skozi štiri vojna leta lahko preživele. Ko so se l. 1917 pobirali podpisi za majsko deklaracijo, sta prednica dekliske Marijine družbe v St. Rupertu pri Velikovecu in ena članica pogumno hodila okrog in pobirali podpise pri kmetih lašincih. Bilo je to vzorno rodoljubje ob skrajni slovensko-nemški meji. (Dalje.)